

Skogsduva

Skogsduvan häckar främst i löv- och blandskog, men också i ren tallskog. Det viktigaste på häckningsplatsen är tillgång på lämpliga bohål, t.ex. i form av naturliga håligheter i gamla ekar eller andra lövträd, spillkråkehål i aspar eller tallar, holkar eller andra håligheter. Födan hämtar de på jordbruksmark, ofta kilometervis från häckningsplatsen. Flyttfågel.

Ekologiska krav

Skogsduvan häckar i håligheter i träd, oftast i ett hål uthackat av spillkråka eller i en naturlig hålighet, t.ex. vid ett grenbrott. Boträden är därför generellt gamla och grova. De vanligaste trädslagen är ek, asp, bok och tall. Vanliga häckningsplatser är äldre ädellövskog, ekbackar, bokbackar, hagmarker med gamla träd samt dungar, alléer och parker i odlingslandskapet.

Många skogsduvor häckar dock i ren skogsmark långt från öppen mark, men arten undviker oftast tät skog och många häckningsplatser ligger i öppnare bestånd, t.ex. grupper av större aspar, några kvarlämnade tallar på ett hygge eller liknande. Skogsduvan födosöker däremot nästan uteslutande i jordbrukslandskapet.

Utbredning och regionala skillnader

Skogsduvan förekommer numera sparsamt i anslutning till större områden med kulturlandskap i hela landet, men är sällsynt i delar av inre Götaland samt längs Norrlands kustland och mycket sällsynt i norra Sveriges inland.

Indikator på skyddsvärd skog

Skogsduvan häckar i såväl naturskogsartade bestånd som i skogsmiljöer utan särskilda skogliga naturvärden. Den är beroende av förekomst av lämpliga boträd, och generellt sett är förekomst av häckande skogsduva ingen indikator på förekomst av skogliga värdekärnor.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Brist på lämpliga boträd.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Hänsyn ska tas mot boplatser i form av grova träd med spillkråkehål och andra håligheter.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Avstå från skogliga åtgärder inom 100 meter från boplatser under perioden 1

april–30 september. Detta gäller också holkar med häckning.

- Spara alla hålträd vid gallring och föryngringsavverkning. För skogsduvan är i synnerhet ek och andra grövre ädellövträd samt asp, tall och bok med hål uthackade av spillkråka viktiga. Lämna gärna några skyddande träd omkring dessa för att minska risken för stormfällning.
- Spara grövre tallar, aspar och ekar vid gallring och föryngringsavverkning, helst i grupper. Lämna också yngre träd av nämnda arter för att låta dessa växa in i den nya skogsgenerationen.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Restaurera igenväxande ekhagar eller andra hagmarker i anslutning till odlingslandskapet, genom att frihugga de grövre lövträden (eventuellt även tall) och ta bort gran och igenväxande, yngre lövträd.
- Spara dungar av asp, ek eller tall i odlingslandskapet. Gallra fram större träd i grupper som sedan får utvecklas fritt.
- Frihugg ekar, grövre aspar och andra träd som har potential att utvecklas till lämpliga hålträd.
- Gynna lövträd vid röjning, gallring och andra skogsbruksåtgärder.
- Skogsduvan bosätter sig gärna i holkar. Att sätta upp holkar kan vara en bra åtgärd i områden där det saknas eller råder brist på lämpliga naturliga håligheter.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande skogsduva är i normalfallet inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägogränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKSFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar samt berg- och rasbranter, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, äldre trädbestånd med mycket hänglavar eller död ved, äldre hassellundar, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna en funktionell skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark (SKSFS 7:22).
- Det är förbjudet att omvandla bestånd med ädellövskog till annan skog. Om man avverkar, förutom genom röjning eller gallring, ska man anlägga ny ädellövskog inom området (SVL 25 §).

Lästips

Artfakta för skogsduva. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100038>.

Populationsstorlek: 12 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 62 %

2001–2012: ökning 29 %

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Nej

